

EGYSÉG LECKECÍM	OLDAL- SZÁM	ÁLTALÁNOS ÉS SAJÁTOS KOMPETENCIÁK	JAVASOLT TANULÁSI TEVÉKENYSÉGEK
1. TANÍTÁSI EGYSÉG – Múlt és jelen, ami körbevesz	9	1. A tanulmányozott történelmi események térben és időben való elhelyezése.	Időszalag elkészítése, mely tartalmazza a saját és a család életének fontosabb eseményeit, családfa elkészítése, osztálynapló vezetése a fontosabb eseményekről, családi vagy közösségi fényképalbum bemutatása, történelmi személyiségek életrajzának tanulmányozása és megbeszélése, különféle források megfigyelése, melyek adatokat szolgáltatnak múltból és jelenről (múzeum, emlékház, könyvtár), képek elemzése, foglalkozást, épületet, helyet ábrázoló fényképek bemutatása, különféle időszakok életmódjának bemutatása, olyan képek elemzése, melyek ugyanazt a helyet különféle korokban ábrázolják, ismert helyeket ábrázoló albumok vagy poszterek elkészítése, rajz vagy kollázs-kiállítás elkészítése, mely nyomon követi az eszközök, fegyverek, ruházat, építészet fejlődését, jegyzet készítése, egy-egy történelmi kifejezés értelmének kihámozása az olvasott vagy meghallgatott szövegből, ábrák elkészítése az információ jobb megértése érdekében, hiányos szöveg kiegészítése, történelmi témájú keresztrejtvény megoldása és elkészítése, egy-egy történelmi személyiség vagy esemény bemutatása, tanulási napló kitöltése, hagyományos helyi ünnepeken való részvétel, múzeum vagy emlékház látogatása nyomán, történelmi fontosságú, múltra, személyekre vagy helyszínekre vonatkozó kérdések és válaszok megfogalmazása.
1. lecke – Mi a történelem?	10	1.1. a, b, c, d, e	
2. lecke – Történelmi idő és földrajzi környezet	12	1.2. b, d, e	
3. lecke – A család	14	1.3. a, b, c, d, e	
4. lecke – Helyi és nemzeti közösség. Kisebbségi közösségek Románia területén	18	2. A történelmi források felkutatása, a múlt és jelen eseményeinek megértése érdekében.	
5. lecke – Gyermekkor régen és ma	22	2.1. b, c, d	
6. lecke – Népek régen és ma	24	2.3. c, d, e, f, g	
7. lecke – A világ, ahogyan az utazók látták	28	3. A történelem sajátos fogalomtárának különböző kommunikációs helyzetekben való alkalmazása.	
		3.1. a, b, d	
		3.2. d, f, i, n	
		4. Önmagunkról és másokról pozitív kép kialakítása.	
		4.1. a	
ISMÉTLÉS TÉMAZÁRÓ FELADATLAP	32 36		
2. TANÍTÁSI EGYSÉG – Történelmi korszakok. Tettek, emberek, történelmi helyszínek	37	1. A tanulmányozott történelmi események térben és időben való elhelyezése.	Történelmi személyiségek életrajzának elolvasása és megbeszélése, az események pontosítása szöveg alapján, a következő szavak használatával: kezdetben/előbb/először, majd/azután/végül/a végén/, egyidejűleg, stb., elbeszélések és legendák feldolgozása és dramatizálása, történelmi filmek részleteinek megtekintése, megbeszélése, történelmi események ábrázolása egy időszalagon, digitális térképek és csatajelenetek megfigyelése számítógépes ábrázoláson, történelmi jelentőségű helyszínek azonosítása Románia földrajzi térképén, a térképészeti egyezményes jelek megismerése, helyszíneket, épületeket, foglalkozásokat ábrázoló fényképek leírása, történelmi források elemzése, melyben dátumok, időszakok, helyszínek találhatóak, az ismeretek felhasználása múzeum vagy emlékház látogatása során, egy adott témára vonatkozó források felkutatása,
1. lecke – A görögök – Európa első civilizációja	38	1.1. e, f, h, i, j	
2. lecke – Dákok és rómaiak. A román nép kialakulása	42	1.2. a, b, c, d	
3. lecke – A középkori román országok alapítói. Gelu, Dragoș, Basarab	46	1.3. b, e	
4. lecke – Havasalföld legendás alakjai. Mircea cel Bătrân	50	2. A történelmi források felkutatása, a múlt és jelen eseményeinek megértése érdekében.	
5. lecke – Vlad Țepeș	54	2.1. a, b, c	
6. lecke – Mihai Viteazul	56	2.2. a, b, c, d, f	
		2.3. c, d, f, g	

EGYSÉG LECKECÍM	OLDAL- SZÁM	ÁLTALÁNOS ÉS SAJÁTOS KOMPETENCIÁK	JAVASOLT TANULÁSI TEVÉKENYSÉGEK
		<p>3. A történelem sajátos fogalomtárának különböző kommunikációs helyzetekben való alkalmazása.</p> <p>3.1. d</p> <p>3.2. c, d, f, i, k, n</p> <p>4. Önmagunkról és másokról pozitív kép kialakítása.</p> <p>4.1. b, h</p> <p>4.2. c</p> <p>4.3. f</p>	<p>különbé, a múltra és jelenre vonatkozó források tanulmányozása (múzeum, emlékház, könyvtár), képek elemzése, történelmi témájú portfólió elkészítése, a régmúlt és a közelmúlt eseményeinek megvitatása, egy-egy történelmi esemény bemutatása, bizonyos események véleményezése fogalmazás keretében, az emberek életmódjának bemutatása különböző korszakokból, képek elemzése, melyek ugyanazon helyszínt ábrázolják, különböző időszakokban, albumok, poszterek elkészítése ismert helyekről, rajz vagy kollázs kiállítás elkészítése, mely bemutatja az eszközök, fegyverek, ruházat és építészet fejlődését, hiányos szöveg kiegészítése, történelmi témájú keresztrejtvény megoldása, elkészítése, egy-egy történelmi személyiség vagy helyszín bemutatása, ismert történelmi elbeszélések dramatizálása, tanulmányi napló kitöltése hagyományos helyi ünnepeken való részvétel, múzeum vagy emlékház látogatása nyomán, történelmi olvasmányok elolvasása és a leírt események bemutatása, Kvintet létrehozása egy-egy történelmi kifejezésből, történelmi személy nevéből vagy eseményből kiindulva, az események, személyiségek közötti hasonlóságok és különbségek megfigyelése, osztálymappa készítése "Tudtad, hogy...?" címmel</p>
<p>ISMÉTLÉS ISMÉTLŐ DIDAKTIKAI JÁTÉKOK TÉMAZÁRÓ FELADATLAP</p>	<p>60 63 65</p>		
<p>3. TANÍTÁSI EGYSÉG – Történelmi korok. Történelmi események, személyiségek, helyek.</p> <p>1. Lecke - Moldva Ștefan cel Mare ideje alatt</p> <p>2. Lecke - Hunyadi János, Erdély vajdája</p> <p>3. Lecke - Erdély- soknemzetiségű térség. A középkori falu és város. A kisebbségek személyiségeiről.</p> <p>4. Lecke - Cuza és a Román Fejedelemségek egyesülése</p> <p>5. Lecke - A függetlenség kivívása I Károly király uralma alatt</p>	<p>67</p> <p>68</p> <p>72</p> <p>76</p> <p>80</p> <p>84</p>	<p>1. A tanulmányozott történelmi események térben és időben való elrendezése</p> <p>1.1. a, e, f, g, h, i, j</p> <p>1.2. a, b</p> <p>1.3. b, c</p> <p>2. A történelmi források felkutatása a múlt és jelen eseményeinek megértése érdekében.</p> <p>2.1. a, b, c</p> <p>2.2. a, b, c, d, f, g, h, i</p> <p>2.3. a, b, c</p>	<p>Történelmi személyiségek életrajzáinak elolvasása és megbeszélése; adott kijelentések sorrendbe való helyezése az események logikája és az időrend alapján; ismert történelmi legendák dramatizálásába/ szerepjáték formájában való feldolgozásába való bekapcsolódás; történelmi témájú filmrészletek megnézése és megbeszélése; történelmi események időrendi lezajlását tükröző időszalagok készítése; információs és technológiai eszközök felhasználásával a fegyveres összetűzések megfigyelése digitális térképeken és szimulációkban; Történelmi személyiségek életrajzáinak elolvasása és megbeszélése; adott kijelentések sorrendbe való helyezése az események logikája és az időrend alapján; ismert történelmi legendák dramatizálásába/ szerepjáték formájában való feldolgozásába való bekapcsolódás;</p>

EGYSÉG LECKECÍM	OLD. SZÁM	ÁLTALÁNOS ÉS SAJÁTOS KOMPETENCIÁK	JAVASOLT TANULÁSI TEVÉKENYSÉGEK
<p>6. Lecke - Az első világháború hősei</p> <p>7. Lecke - Ferdinand király és a Nagy Egyesülés</p> <p>8. Lecke - Románia az ezredfordulón</p>	<p>88</p> <p>92</p> <p>96</p>	<p>3. A történelem sajátos fogalomtárának különböző kommunikációs helyzetekben való felhasználása</p> <p>3.1. a, b, c, d</p> <p>3.2. a, c, d, e, g, h, i, j, k, l</p> <p>4. Önmagunkról és másokról pozitív kép kialakítása</p> <p>4.1. a, b, c, d, e, f, h, i, j</p> <p>4.2. a, b, c, d, e</p> <p>4.3. a, b, c, d, e, f, g, h</p>	<p>történelmi témájú filmrészletek megnézése és megbeszélése; történelmi események időrendi lezajlását tükröző időszalagok készítése; információs és technológiai eszközök felhasználásával a fegyveres összetűzések megfigyelése digitális térképeken és szimulációkban; történelmi jelentőséggel bíró helyek azonosítása Románia térképén; olyan írott történelmi források tanulmányozása, amelyekben időpontok, periódusok, helynevek szerepelnek; bizonyos képi reprezentációk/ képek olvasása és megbeszélése; történelmi témájú portfóliók készítése, amelyhez az internetet és elektronikus formátumú szótárakat használnak fel információs forrásként; csoportbeszélések a távoli vagy közelebbi múlt eseményiről; bizonyos történelmi eseményekkel szembeni véleményt tartalmazó fogalmazások írása; olyan projektek megvalósítása, amelyek rávilágítanak egy személyiség fontos történelmi események alakulásában való szerepére; történelmi események okai és következményei azonosítását gyakorló feladatok végzése; olvasott vagy meghallgatott szövegrész alapján történelmi fogalmak jelentésének kikövetkeztetése; egy történelmi tárgyú szöveg feldolgozása a SINELG módszer felhasználásával; olyan képi szervező eszközök kidolgozása, amelyek a történelmi szövegekből/ forrásokból szerzett információk megértését segítik elő; az elsajátított fogalmak felhasználásával történelmi események elmesélése; kiegészítő feladatok megoldása; különböző történelmi témájú projektek megvalósítása és bemutatása; egy történelmi témájú szöveg elolvasását/ film megnézését követően kétoldali napló készítése; fogalmazások/ rajzok/ vázlatok/ egyszerű forgatókönyvek összeállítása egy tanulmányozott történelmi forrásból nyert információkból kiindulva; egy történelmi esemény/ személyiség bemutatása; a történelmi jelentőséggel bíró múltbéli eseményekre, személyiségekre, helyekre vonatkozó kérdések megfogalmazása; lényeges információk kiválasztása történelmi témájú szövegekből; kulcsfogalomból/ történelmi személyiség nevéből/ történelmi eseményből kiindulva kvintettet készítése; múzeumok, emlékházak, stb. látogatása utáni élmények bemutatása;</p>

EGYSÉG LECKECÍM	OLD. SZÁM	ÁLTALÁNOS ÉS SAJÁTOS KOMPE- TENCIÁK	JAVASOLT TANULÁSI TEVÉKENYSÉGEK
			különböző történelmi forrásokból nyert információk összehasonlítása az elsajátított történelmi szókészlet használatával; „Aki tud, az nyer” típusú történelmi tárgyú vetélkedők megszervezése; „Tudtad, hogy...” című osztálymappa készítése; a fontosabb történelmi események/ személyiségek tiszteletére/ünnepelésére/ megemlékezésére plakátok/poszterek/kollázsok készítése; az osztályteremben egy „múzeumsarok”, kialakítása és a gyűjtött/ elkészített anyagok felhasználása a különböző alkalmakkor.
ISMÉTLÉS ISMÉTLŐ DIDAKTIKAI JÁTÉKOK ÉRTÉKELÉS	100 103 104		
4. EGYSÉG Kultúra és örökség 1. Lecke - Történelmi helyek a közösségben 2. Lecke - Egyházi épületek és alapítók 3. Lecke - MŰEMLÉKEK ÉS TÖRTÉNELMI HELYEK – AZ UNESCO VILÁGÖRÖKSÉG RÉSZEI	105 106 108 110	1. A tanulmányozott történelmi események térben és időben való elrendezése 1.1. d, i, j 1.2. b, d 1.3. b, e 2. A történelmi források felkutatása a múlt és jelen eseményeinek megértése érdekében. 2.1. a, b, c, d 2.2. a, b, i 2.3. c, d, e, f, g 3. A történelem sajátos fogalomtárának különböző kommunikációs helyzetekben való felhasználása. 3.1. a, b 3.2. b, d, e, g, h, j, m, n 4. Önmagunkról és másokról pozitív kép kialakítása. 4.1. a, c, i, j 4.2. d 4.3. a, b, c, d, e, f, g, i	A család vagy a közösség története fényképeit tartalmazó saját album bemutatása; történelmi filmek/ riportok megnézése és az események időrendisége függvényében való megbeszélése; időszalag készítése a történelmi események/folyamatok/ tettek feltüntetésével; jelentős történelmi események helyszíneinek/ térségeinek azonosítása Románia földrajzi térképeken; a szülőhely vagy más térségbeli helyeket, épületeket, foglalkozásokat ábrázoló képek leírása; múzeumokba, emlékházakba, régészeti lelőhelyekre tett látogatások nyomán szerzett információk értékesítése; egy érintett történelmi témához információs források keresése; bizonyos képi reprezentációk/ képek olvasása és megbeszélése; történelmi témájú portfóliók készítése, amelyhez az internetet és elektronikus formátumú szótárakat használnak fel információs forrásként; információs és technológias eszközök felhasználásával a fegyveres összetűzések megfigyelése digitális térképeken és szimulációkban; a szülőföldet, iskolát, ismert/ kedvelt helyeket ábrázoló albumok vagy poszterek készítése; a szerszámok, fegyverek, öltözködési szokások, lakásépítés területén végbement változások bemutatása rajz-/festmény-/kollázs- kiállítás keretében; szöveg/történelmi forrás értelmező olvasása; olvasott vagy meghallgatott szövegrész alapján történelmi fogalmak jelentésének kikövetkeztetése;

EGYSÉG LECKECÍM	OLD. SZÁM	ÁLTALÁNOS ÉS SAJÁTOS KOMPETENCIÁK	JAVASOLT TANULÁSI TEVÉKENYSÉGEK
			<p>kiegészítő feladatok megoldása; különböző történelmi témájú projektek egyéni vagy csoportos megvalósítása és bemutatása; egy történelmi témájú szöveg elolvasását/ film megnézését követően kétoldalú napló készítése; fogalmazások/ rajzok/ vázlatok/ egyszerű forgatókönyvek összeállítása egy tanulmányozott történelmi forrásból nyert információkból kiindulva; tanulmányi naplók összeállítása hagyományos helyi jellegű ünnepeken, történelmi események tiszteletére szervezett ünnepélyeken/ megemlékezéseken való részvétel, múzeumok, emlékházak meglátogatását követően; a történelmi jelentőséggel bíró múltbéli eseményekre, személyiségekre, helyekre vonatkozó kérdések és válaszok megfogalmazása; történelmi témájú szövegekből a lényeges információk kivonatolása; események/tettek, személyiségek, emlékművek összehasonlítása képi szervező eszközök segítségével; történelmi eseményekre/ személyiségekre vonatkozó vélemény kifejtése történelmi témájú párbeszédekben való részvétel keretében; „Aki tud, az nyer” típusú történelmi tárgyú vetélkedők megszervezése; „Tudtad, hogy...” című osztálymappa készítése; a fontosabb történelmi események/ személyiségek tiszteletére/ ünneplésére/ megemlékezésére plakátok/ poszterek/kollázsok készítése; útinaplók készítése és bemutatása.</p>
ISMÉTLÉS	114		
ISMÉTLŐ DIDAKTIKAI	116		
JÁTÉKOK			
ÉRTÉKELÉS	117		
ÉV VÉGI ISMÉTLÉS	118		
ÉV VÉGI FELMÉRÉS	122		
SZÓTÁR	125		
JAVASOLT OLVASMÁNYOK	127		

1. EGYSÉG

MÚLT ÉS JELEN, AMI KÖRBEVESZ

TUDJUK

- Az embereket mindig is érdekelte családjuk és nemzetük múltja.
- Adatokat, nyomokat kerestek, ezeket értelmezték, és megosztották embertársaikkal.

TUDNI SZERETNÉNK

- Mit tanulmányoz a történelem, mint tudomány?
- Hogy nevezzük azokat az embereket, akik a történelmet tanulmányozzák?
- Melyek azok a dolgok, amelyek információkat hordoznak a múlttól?

A FORRÁSOK ELÁRULJÁK

„A történelem egy nemzet elsődleges tanulnivalója. Ebben láthatja múltját, jelenét és jövőjét.”

Nicolae Bălcescu, történész

1. MI A TÖRTÉNELEM?

TÖRTÉNELMI KÉPTÁR

1. ábra – Régészeti ásatás

2. ábra – Románia Nemzeti Történelmi Múzeuma, Bukarest

3. ábra – Régész a laboratóriumban

4. ábra – Történelmi értékű tárgyak

MEGFIGYELJÜK, FELFEDEZZÜK

- Pontosítsd az 1. és 3. ábrán bemutatott tevékenységeket.
- Nevezd meg azt a helyet, ahol a 4. ábrán látható tárgyakat őrzik.

ELOLVASSUK, MEGJEGYEZZÜK

Mi a történelem?

A **történelem** az a tudomány, amely az emberi társadalom fejlődését tanulmányozza a kezdetektől napjainkig.

A történelem bemutatja, hogyan éltek az emberek az idők során, hogyan készítették eszközeiket, fegyvereiket, lakásukat. Ugyancsak a történelemből tudhatjuk meg, mivel foglalkoztak az emberek, hogyan szervezték meg az életüket, tudomást szerezhetünk a fontosabb vezetőkről, valamint a fontosabb eseményekről, melyek az idők során történtek. Azokat az embereket, akik ezek a dolgokat tanulmányozzák, majd leírják, **történészeknek** nevezzük.

Hogyan tanulmányozzuk a történelmet?

A múlt feltárását **bizonyítékok** és **történelmi források** alapján végezhetjük el. A történelmi források lehetnek **írottak**, ide tartoznak a különféle okmányok, térképek, feliratok (5. ábra), pénzérmék (6. ábra), vagy **íratlanok**, ide sorolhatjuk a fegyvereket, ékszereket, és a különféle anyagokból készült tárgyakat (7. ábra).

A történelmi források felkutatása a **régészek** feladata, ők előbb elvégzik az ásásokat, majd laboratóriumban elemzik a leleteket (1. és 3. ábra). Az így megszerzett információkat a történészek rendelkezésére bocsájtják. A legtöbb feldolgozott leletet múzeumban, könyvtárban vagy levéltárban őrzik (2. és 4. ábra).

5. ábra – Feliratok

6. ábra – Pénzérmék

SZERETNÉNK TÖBBET TUDNI

„A történelem az igazi leírása és megmutatkozása az emberi faj tetteinek. A kor és a tapasztalat alkotása. Nevezhetjük elődeink hangjának, mely egyben a letűnt korok lenyomata is (...) A történelem tanulmányozása minden időkben a gondolkodó emberek elsődleges feladata volt.”

Mihail Kogălniceanu – *Bevezetés a történelem tanulmányozásába*

ALKALMAZZUK

1. Nevez meg történelmi forrásokat az alábbi helyszínekről:

- múzeum
- kastély

Csoportosítsd írott és íratlan források szerint!

2. Az alábbi idézet alapján magyarázd meg a történelemtanulás fontosságát!

„A történelem minden dolog tanítója, mert nem csak szavakkal, de tettekkel is bizonyítja tanítását.”

Samuil Micu, történész

CSOPORTOS TEVÉKENYSÉG

- Készítsetek egy kis kiállítást használaton kívüli pénzérmékből és bankjegyekből!
- Helyeztetek mindenik alá egy cetlit, ezen tüntessétek fel az éveket, amikor használatban voltak!

7. ábra – Kerámiaedények

PORTFÓLIÓ

- Gyűjts olyan múzeumi kiadványokat, szórólapokat, melyek különféle történelmi forrásokat ábrázolnak.

MEGTANULTUK

- A történelem az a tudomány, amely az emberiség múltját tanulmányozza.
- A történészek a múltat az írott és íratlan történelmi források alapján tárják fel.

1. EGYSÉG MÚLT ÉS JELEN, AMI KÖRBEVESZ

TUDJUK

- Az időt másodpercekben, percekben, órákban, napokban, hónapokban, években, évszázadokban és évezredekben mérjük.
- A földkéreg tulajdonságai (domborzati formák, növény- és állatvilág, vizek, stb.) jelentik a földrajzi környezetet.

TUDNI SZERETNÉNK

- Hogyan mérjük a történelmi időt?
- Hogyan befolyásolja az emberek életét a földrajzi környezet?

KIÁLLÍTÁS

- Csoportokban dolgozva készítenek kiállítást olyan képekből, amelyek az időmérő eszközök fejlődését mutatják be!

A FORRÁSOK ELÁRULJÁK

„Egy nép életét általában meghatározza az a földrajzi táj, ahol fejlődnie kellett.”

Nicoale Iorga, történész

2. TÖRTÉNELMI IDŐ ÉS FÖLDRAJZI KÖRNYEZET

TÖRTÉNELMI KÉPTÁR

1. ábra – Vízóra

2. ábra – Homokóra

3. ábra –
Időbeosztásos
gyertya

4. ábra – Mechanikus
óra

MEGFIGYELJÜK, FELFEDEZZÜK

Figyeljétek meg az 1-4. ábrákat, ezek az idő mérésének rövid történetét ábrázolják.

- Beszéljétek meg, hogyan használták ezeket az eszközöket, melyik mennyire lehetett pontos.
- Keressetek online vagy nyomtatott enciklopédiákban további adatokat az idő méréséről!

ELOLVASSUK, MEGJEGYEZZÜK

Mikor...? Hol...?

A múlt tanulmányozásához szükséges ismernünk két fontos adatot: az **időt**, amikor az esemény megtörtént, és a **helyet**, ahol lejátszódott.

Az a pillanat, amikor a történelemben egy esemény megtörténik, a **történelmi dátum/időpont**. Az események egymásutánisága, időrendbe helyezése a **kronológia**, vagy időrend.

A történelmi események térbeli elhelyezését a térképek segítik.

☉ Napóra, mely a Nap állásának segítségével mutatja az időt.

A történelmi időt két nagy részre oszthatjuk (ezeket koroknak nevezzük), ezeket Krisztus születésének éve választja el egymástól. A két korszak a Krisztus születése előtti (Kr.e.) és Krisztus születése utáni (Kr.u.) időszak (7. ábra).

Az embernek évezredekre volt szüksége ahhoz, hogy fejlődésében elérje a két korszak közötti határvonalat. Az őskorban az emberek hordákba, nemzetségekbe majd törzsekbe szerveződtek. Azt ették, amit a természet nyújtott számukra, erdőkben és barlangokban húzták meg magukat. A tűz felfedezését követően az ember bronzból majd vasból készített magának használati tárgyakat és fegyvereket, és ekkor épültek az első hajlékok is.

A földrajzi környezet és a mindennapi élet

Az emberek életét minden időben befolyásolta a földrajzi környezet és az éghajlat. Folyamatosan alkalmazkodniuk kellett a természeti adottságokhoz, a háztartás, a foglalkozások különbözőnek a domborzat, az éghajlat és a víz függvényében (5-6. ábra).

5. ábra – Sarkvidéki lakóhely

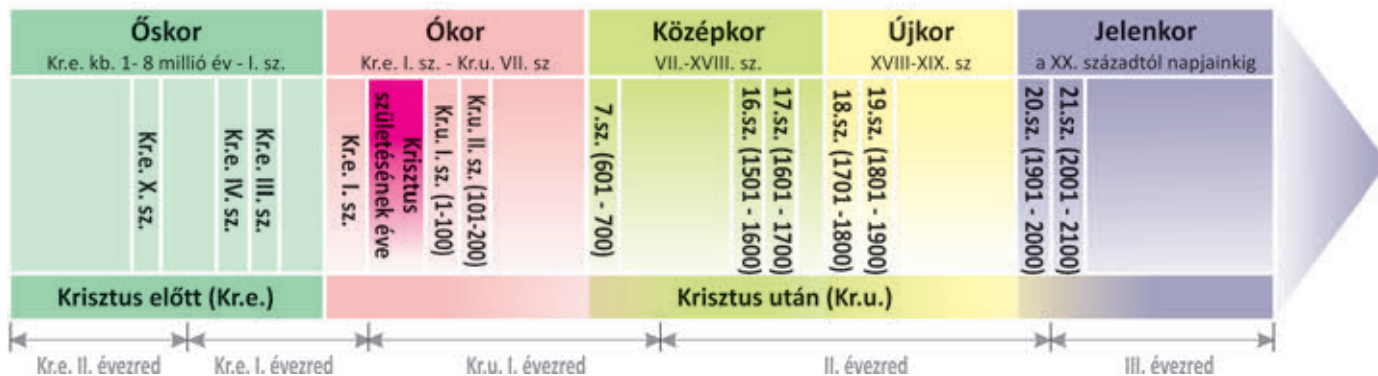
6. ábra – Juhtenyésztés

ALKALMAZZUK

1. Pontosítsd az évszázadot és az évezredet, ahova az évszámok tartoznak: Kr.e. 872, Kr.u. 59, Kr.u. 1715, Kr.e. 251, Kr.u. 845, Kr.u. 2002!

2. Jegyezd le a füzetedbe a születési évedet!

- Pontosítsd az évszázadot és az évezredet, amelyikben élsz!
- Helyezd el időszalagon a születési dátumodat!

7. ábra –
Időszalag

CSOPORTOS TEVÉKENYSÉG

- Indítsatok egy Osztálynaplót, jegyezzétek fel időrendi sorrendben az osztályközösség legfontosabb eseményeit!
- Készítsetek mindenik eseményről lényegretörő fényképeket, gyűjtsetek okleveleket, ezekkel egészítsétek ki a feljegyzéseket!

MEGTANULTUK

- Egy történelmi esemény egy meghatározott időben és földrajzi térben zajlik.
- A történelmi időt korokban és korszakokban mérjük.
- Az földrajzi környezet és az emberi tevékenység között szoros összefüggés van.

